

คม.ชัดลึก

นสพ.ยอดเยี่ยมในงานประชุมหนังสือพิมพ์โลก 2005

วันที่ ๑๗ เดือน ๑.๑ พ.ศ. ๕๓๖ หน้า ๑๒

หากดูข้อมูลภาพรวมพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสาน ถือเป็นภาคที่มีพื้นที่การเกษตรมากที่สุดในประเทศไทย เฉพาะเนื้อที่เพาะปลูกพืชมีถึง 60 ล้านไร่ แต่อัตราการขยายตัวของผลผลิตด้านการเกษตรต่ำสุด เพราะมีปัญหาคุณภาพดินเค็มถึง 17.8 ล้านไร่ หรือ 29% ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งภาค นอกจากนี้พื้นที่ที่มีศักยภาพในการแพร่เกลือที่ส่งผลกระทบต่อดินเค็มในภาคการเกษตรรวมแล้ว 31 ล้านไร่ ที่มักเกิดในที่ลุ่มมีน้ำท่วมในฤดูฝน ส่วนใหญ่จึงเป็นนาข้าว สังเกตได้จากคราบเกลือบนชั้นผิวดินเป็นหย่อมๆ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมทางหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงภาคเอกชน พยายามดำเนินโครงการแก้ปัญหาดินเค็มอย่างต่อเนื่อง ด้วยการดำเนินกิจกรรมด้านวิศวกรรม คือการสร้างระบบระบายน้ำใต้ดิน, การสร้างท่อลดระดับเกลือ, การปรับปรุงแปลงนา และการขุดเจาะบ่อนบาดาล พร้อมๆ กับการดำเนินกิจกรรมทางชีววิทยา หรือด้านพืช คือ ครอบพื้นที่ดินเค็มจัด จะปลูกกระถินออสเตรเลีย หรือ โอคาเซีย, ปลูกพืชที่ทนเค็มเป็นพื้นที่ดินเค็มปานกลาง จะส่งเสริมให้ปลูกยูคาลิปตัสบนคันนา, โกลบดอกขี้ข้าว, ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน จำพวกไสนแอฟริกัน ปอเทือง ถั่วพุ่ม แต่หากพื้นที่ดินเค็มน้อยจะใช้วิธีโกลบดอกขี้ข้าว, ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์, ปลูกไม้เศรษฐกิจทนเค็ม ยูคาฯ

นอกจากนี้ดำเนินกิจกรรมด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม และจัดทำแปลงสาธิตได้แก่ การปลูกถั่วพุ่มบนคันนาเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร การปลูกไสนแอฟริกันเป็นพืชปุ๋ยสดแล้วปลูกข้าวหอมตาม การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อปลูกหน่อไม้ฝรั่ง การปลูกไม้ผลทนเค็ม ได้แก่ หน่อหน่า มะขามหวาน มะขามเทศ ขนุน และการใช้วัสดุปรับปรุงดินในการปรับปรุงดินเค็ม

ล่าสุดกรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักงานที่ดินเขต 5 ร่วมกับเครือข่ายเทคโนโลยี (เอสซีจี) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดประชุมวิชาการดินเค็มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ

อภิชาติ จงสกุล (ที่ 3 จากขวา) - สุพจน์ รัชชศิริ (ที่ 4 จากขวา) - ชุนเพชร ศรีภูคา (ขวาสุด) ร่วมเสวนาเรื่อง พื้นที่ดินเค็ม คืนความสุข ปลูกจิตสำนึกแบบบูรณาการ จังหวัดกาฬสินธุ์

เปิดแผนรุกแก้ปัญหาดินเค็มอีสาน

คืนความสุขให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน

โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชาออร์คิด อ.เมือง จ.ขอนแก่น และจัดเสวนาหัวข้อ "พื้นที่ดินเค็ม คืนความสุข

ปลูกกระถินออสเตรเลีย ตามคันนา, ไสนแอฟริกัน, สุข ปลูกจิตสำนึกแบบบูรณาการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ณ บ้านโพนสิม

ด.หัวหน้าคำ อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ โดยมีวิทยากรแสดงความคิดเห็น และความสำเร็จ และถ่ายทอดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาดินเค็มอย่างกว้างขวาง

นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กล่าวบนเวทีเสวนาหัวข้อ "พื้นที่ดินเค็ม คืนความสุข ปลูกจิตสำนึกแบบบูรณาการ จังหวัดกาฬสินธุ์" ว่า ปัญหาดินเค็ม และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ จ.กาฬสินธุ์ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 158,000 ไร่ ในพื้นที่ 7 อำเภอ ทำให้กรมพัฒนาที่ดินต้องเข้ามาพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ให้สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากที่ได้รับรายงานจากนายภิญโญ สุวรรณชนะ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 ทราบว่า สภาพปัญหาดินเค็มในพื้นที่จะส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่ ดังนั้นในการแก้ปัญหา โดยกรรนำเทคโนโลยีต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดินมาแก้ไขปัญหานั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่กรมพัฒนาที่ดินพยายามดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เนื่องจากจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม คือ กิจกรรมปลูกไม้ยืนต้นทนเค็ม และไม้เศรษฐกิจทนเค็มบนคันนา เพื่อลดการแพร่กระจายดินเค็ม และเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร พร้อมกันนี้ได้จัดกิจกรรมณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรงดการเผาตอซัง และหันมาโกลบตอซังร่วมกับการใช้หมักชีวภาพ และหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสดตาม เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน ตลอดจนฟื้นฟูและปรับปรุงดินให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำการเกษตร ให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น และไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ด้าน นายภิญโญ สุวรรณชนะ กล่าว ว่า พื้นที่ภาคอีสานตอนบนส่วนใหญ่เป็นดินทราย ดินชะล้างพังทลายสูง ส่วนในพื้นที่ลุ่มที่ผลิตข้าว 68% ได้รับผลกระทบจากดินเค็ม โดยเฉพาะใน จ.ขอนแก่น อุดรธานี กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และสกลนคร ทางสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 ขอนแก่น จึงจัดให้ จ.ขอนแก่น เป็นพื้นที่นำร่องโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม หรือ โครงการดินเค็มทุ่งเมืองเพ็ญ อ.บ้านไผ่ ซึ่งเป็นต้นแบบของการแก้ปัญหาดินเค็มที่ประสบผลสำเร็จ สามารถปรับปรุงพื้นที่ดินเค็มเชิงเกษตรกรให้สามารถปลูกข้าว

และพืชอื่นๆ ได้ เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ ประสบกับสภาพปัญหาดินเค็มอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกได้อย่างเต็มที่

"ที่ผ่านมาเราจัดทำโครงการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มแบบบูรณาการในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย โดยมีกิจกรรมหลายกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายดินเค็ม ปรับปรุงและพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามลักษณะความเค็มของดิน และศักยภาพของดิน และ

ในปีงบประมาณ 2557 ทางสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ได้เข้ามาดำเนินงาน เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูดินเค็ม ครอบคลุมพื้นที่ 1,250 ไร่" นายภิญโญ กล่าว

ส่วน นายสุพจน์ รัชชศิริ รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ระบุว่า ในพื้นที่ จ.กาฬสินธุ์ มีเนื้อที่ 4.3 ล้านไร่ มีพื้นที่การเกษตร 2.58 ล้านไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และเป็นดินที่มีปัญหาดินดิน ดินลูกรัง ดินชะล้างพังทลาย ดินกรวด และดินเค็ม ส่งผลให้เกษตรกรต้องใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น หากกรมพัฒนาที่ดินเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้การพัฒนาที่ดิน และสร้างความเข้าใจการจัดการดินที่เหมาะสมและถูกต้องในพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร อย่างครบวงจร และแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขณะที่ นายชุนเพชร ศรีภูคา หมออดินอาสาประจำหมู่บ้านโพนสิม ต.หัวหน้าคำ เล่าว่า เกิดมาบรรพบุรุษตั้งแต่เกิดไว้กินเอง เพราะสภาพดินเค็มไม่สามารถปลูกพืชได้เลย บางพื้นที่ทำนาได้เพียงไร่ละ 20-30 ถัง แต่หลังจากกรมพัฒนาที่ดินเข้ามาแก้ปัญหาดินเค็มแล้ว สามารถปลูกข้าวได้ไร่ละ 40 ถัง ส่วนทางเอสซีจีได้ส่งเสริมให้ปลูกต้นยูคาฯ ชาวบ้านสามารถมีรายได้เพิ่มอีกทางหนึ่งด้วย จากเดิมที่ไม่มีใครเชื่อว่าจะสามารถแก้ปัญหาดินเค็มได้

การแก้ปัญหาดินเค็มถือเป็นอีกภารกิจหนึ่งของภาครัฐที่จะต้องเห็นหน้าต่อไป เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้แก่เกษตรกร

● คดมนัส กาเจ ●